

De entree van Zeist

Dit is geen vervolg op mijn artikel over dit onderwerp, maar een aanvulling. Mijn collega in de Raad van Beheer, mr dr J. Meerdink, heeft mij meegedeeld, dat hij nog een brief heeft uit het jaar 1896, waarin melding wordt gemaakt van de brand in het huis Waterigeweg hoek Eerste Dorpsstraat. Of, voor beter-georiënteerden, het huis waarin vroeger de Kosmos en de Bazar gevestigd zijn geweest.

Geholpen door deze aanwijzing heb ik het verslag van de brand kunnen vinden in de Zeister Nieuwsbode van 26 februari 1896. Ik laat dit verslag hier in extenso volgen.

"Hedenmorgen ongeveer half vijf brak alhier een felle brand uit in de Bazar van de firma Wed. A. v.d. Bund, welke door de vele lichtontvlambare voorwerpen, die op het magazijn aanwezig waren, zich in korte tijd zo hevig liet aanzien, dat een wielrijder naar Utrecht werd gezonden om de hulp van een stoombrandspuit in te roepen. Gelukkig bleek spoedig deze hulp niet nodig te zijn, toen de gemeentebbrandspuiten begonnen te werken. Ongeveer te half negen kon de brand als gebluscht beschouwd worden en konden de spuiten op één na inrukken, welke laatste gedurende den geheelen dag de puinhoopen bleef bespuiten. De oorzaak van den brand is onbekend, het schijnt op den zolder aangekomen te zijn. De Bazar is geheel uitgebrand. De belendende perceelen, voor het behoud waarvan men zich eerst ernstig bevreesd maakte, bleven behouden, maar hebben ook door waterschade veel geleden.

"De burgemeester en andere autoriteiten waren spoedig op het terrein aanwezig. Schutterij en politie handhaafden de orde. Een groot geluk mag het genoemd worden dat het gedurende den brand bladstil was. Waren de vlammen door een fellen wind als die der vorige dagen aangewakkerd geworden,

dan waren de gevolgen niet te overzien geweest, vooral daar in de onmiddellijke nabijheid bergplaatsen van brandstoffen en verfwaren zijn gevestigd. Naar wij vernemen was huis en inboedel tegen brandschade verzekerd. Evenzeer de belendende perceelen".

Dit bericht wordt onmiddellijk gevolgd door een ander, dat wel met de brand zal samenhangen "Een 2 tal spuitgasten, die hedenmorgen te veel gedronken hadden, kregen in een herberg twist, met het slot dat zij door de politie naar het bureau werden overgebracht".

H. Emmer

Huize "Heerewegen"

Werd in ons Bulletin, 1e jrg, 1971, uw aandacht gevraagd voor de, in dat jaar, gesloopte herberg (hotel-pension) "Huis ter Heide" in het gelijknamige gedeelte van de gemeente Zeist; ditmaal zal een artikel worden gewijd aan de - einde 1973 afgebroken - buitenplaats "Heerewegen", Driebergseweg 11, kadastraal sectie E, no 2112.

Vanwaar die naam? Door prof. De Monté verLoren is er op gewezen, dat namen, eindigend op "wegen", hier en elders meer voorkomen, b.v. in Stoetwegen, Zijdewegen (boerderij in de Kroost).

Als zodanig zou deze naamsuitgang onverklaarbaar zijn. Maar in het geval van "Heerewegen" ligt waarschijnlijk de zaak eenvoudiger. Immers, de Arnhemse Bovenweg, de beide Hogeweg-delen en de Oude Arnhemseweg werden reeds in de Middeleeuwen - maar ook nog in de 18e eeuw (vgl. de akte van 24/7-1744) - aangeduid met de naam Heerweg, Heereweg. Het was dan ook de hooggelegen, droge, zandige baan, waarlangs het gehele jaar door gereisd kon worden, door soldaten, boeren, marskramers, pelgrims en de Utrechtse bisschoppen. Het land-